

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 6301/20
3.3.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Зорице Ђаковић, председника већа, др Драгице Попеску и Светлане Павић, чланова већа, у парници тужилаца АА и ББ, обоје из ..., чији је заједнички пуномоћник Милан Рашета, адвокат из Београда, ул. Војводе Мишића бр. 27, против тужених ВВ из ..., ул. ... бр. ..., ГГ из ..., ул. ... бр. ..., ДД из ..., ул. ... бр. ... и ЂЂ из ..., ул. ... бр. ..., чији је заједнички пуномоћник Богољуб Гачевић, адвокат из Новог Београда, Булевар АВНОЈ-а бр. 129, ради утврђења, одлучујући о жалби тужених изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду 22П бр. 28243/19 од 03.02.2020. године, у седници већа одржаној дана 03.03.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована жалба тужених и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду 22П бр. 28243/19 од 03.02.2020. године, у ставу првом изреке и у делу става другог изреке којим се обавезују тужени да тужиоцима солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 404.475,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде, па до исплате.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу другом изреке пресуде Првог основног суда у Београду 22П бр. 28243/19 од 03.02.2020. године, тако што се одбија тужбени захтев тужилаца у делу којим је тражено да се обавезу тужени да им солидарно накнаде законску затезну камату на износ трошкова парничног поступка од 404.475,00 динара, почев од дана пресуђења, па да дана извршности пресуде, као неоснован.

ОДБИЈА СЕ, као неоснован захтев тужених за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Ставом првим изреке побијане пресуде Првог основног суда у Београду 22П бр. 28243/19 од 03.02.2020. године, утврђује се да је пуноважно и да производи правно дејство завештање оставиље покојне ЕЕ, сачињено 09.10.1998. године, у форми

усменог завештања пред сведоцима ЖЖ, ЗЗ и ИИ, што су тужени дужни да признају. Ставом другим изреке побијане пресуде, обавезују се тужени да тужиоцима солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 404.475,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана пресуђења, па до исплате, у року од 15 дана.

Против ове пресуде благовремену жалбу изјавили су тужени, из свих законских разлога, предвиђених чланом 373. став 1. ЗПП.

Тужиоци су одговорили на жалбу тужених, предлажући да иста буде одбијена, као неоснована.

Апелациони суд у Београду испитао је побијану пресуду у смислу одредбе члана 386. ЗПП ("Службени гласник РС" бр. 72/11, са свим изменама и допунама), наставши да је жалба делимично основана и то у делу решења о трошковима парничног поступка који се односи на законску затезну камату на трошкове поступка од пресуђења до извршности пресуде.

У спроведеном поступку није причињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тач. 1, 2, 5, 7. и 9. ЗПП, на које повреде овај суд, као другостепени, пази по службеној дужности, нити садржи релативно битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези са чланом 398. став 2. ЗПП, па се иста може испитати.

Према утврђеном чињеничном стању, пок. ЕЕ се 06.10.1998. године, јавила на преглед код лекара специјалисте интерне медицине, пулмолога, због искашљавања угрушка крви. Том приликом ординарана јој је адекватна терапија, након чега јој се стање стабилизовало, те јој је сугерисано да се у случају јачег крварења јави у исту службу. Због обилног крварења на пуна уста, дана, 07.10.1998. године, примљена је у Институт за плућне болести и ТБЦ, при КЦ Београд, и на пријему у болницу је констатовано да искашљава свежу крв, али да је свесна, орјентисана у времену, простору и према личностима, када је примила одговарајућу терапију и стање јој се стабилизовало, с тим да је била старија жена, физички исцрпљена од болести и терапија. Према исказима сведока којима је суд поклатио веру и то ЈЈ, КК, ЛЛ и ЖЖ, пок. ЕЕ је тражила да јој доведу адвоката да би сачинила завештање у писменом облику. Ова чињеница је потврђена овереним изјавама тестаменталних сведока ЗЗ, ЖЖ и ИИ, датим пред Другим општинским судом у Београду, а достављеним суду који је водио оставински поступак иза смрти пок. ЕЕ, који је заведен под Ов бр. 2122/98. У овим изјавама су тестаментални сведоци навели да им је пок. ЕЕ, док су код ње биле у болничкој посети, дана, 9.10.1998. године, саопштила да су своју имовину оставља у наследство, свом брату од тетке, а правном претходнику овде тужилаца, ЉЉ, те да жели да јој се доведе стручно лице - адвокат, ради сачињавања писаног тестамент, који тестамент због здравственог стања у коме се налазила није била у стању да својеручно напише. Последњу вољу да своју имовину жели да остави тестаментом, ЉЉ, изјавила је пред сведоцима усменог тестамент - ЗЗ и њеном кћерком, ЖЖ, као и ИИ, с тим да су у болесничкој соби били присутни и њени рођаци, брачни пар ЈЈ и КК. Сведоци усменог завештања су истоветно навели у овереној изјави, да су чули њену вољу и прихватили да ангажују адвоката ради сачињавања тестамент, што нису могли

да реализују, пошто је неколико сати након те изјаве последње воље, ЕЕ преминула услед наглог погоршања здравственог стања. Првостепени суд је у потпуности поконио веру исказу сведока ЖЖ који је био детаљан, логичан и у складу са осталим доказима, имајући у виду да је иста била и сведок усменог завештања, те да је њен исказ у потпуности сагласан са овереним изјавама осталих сведока усменог завештања и са њеном овереном изјавом, те да се ради о непристрасном сведоку, незаинтересованом за исход парнице. Према налазу и мишљењу вештака медицинске струке професора др Александра Милановића, пок. ЕЕ боловала је од хроничних обољења у виду бронхитиса, артеријске хипертензије, ангине пекторис и дана, 06.10.1998. године, јавила се на преглед лекару специјалисти интерне медицине-пулмологу, због искашљавања крвних угрушака, којом приликом јој је на рендгенском снимку констатована промена која је указивала на тумор у десном плућном крилу. Према анамнестичким подацима пок. ЕЕ је три недеље пре пријема у болницу искашљавала крв. Према медицинским подацима од 06.10.1998. године, упозорена је на озбиљност обољења и даби требало да се јави у болницу ради пријема, у случају крварења, због даље дијагностике, што је и учинила. По пријему у болницу лечена је адекватном терапијом, при чему је и даље искашљавала крв, да би 09.10.1998. године, дошло до наглог искашљавања свеже крви на пуна уста, што је довело до смртног исхода. Пок. ЕЕ је била свесна свог обољења. Поводом примедби тужиоца на налаз и мишљење, вештак је пред судом изјавио да када се иста јавила на преглед услед обилног крварења, констатовано је да на плућима има тумор, али се тада није могло знати да ли је бенигни или малигни, у ком случају се здравствено стање болесника рапидно погоршава, што да би се утврдило морала би да се ради биопсија или нека друга метода, којом се утврђује врста тумора. Пок. ЕЕ је имала хронична обољења - бронхитис, ангину пекторис, хипертензију и струму, с тим да како јој обдукција тела није рађена, по одлуци породице, не може се знати шта је тачан узрок њеног крварења, струма или тумор, пошто јој је струма била примарна болест. Из медицинске документације није могао да закључи да ли је непосредно пред смрт, у време давања усменог тестаментa, оставиља могла да говори и да ли је била свесна, те да ли је примала посете, с тим да се у лекарској документацији не наводи када ће се стање пацијента толико погоршати, да ће умрети, о чему се углавном воде усмени разговори између лекара и пацијента. На примедбу пуномоћника тужиоца да се у налазу нетачно наводи да је према анамнестичким подацима пок. ЕЕ три недеље пре пријема у болницу искашљавала крв, изјавио је да су то подаци о тегобама које су се јавиле, који подаци су од стране лекара усмено узети од пацијента, с тим да према лекарској документацији пок. ЕЕ није могла да зна када ће доћи до фаталног исхода по њу, нити су лекари то могли да знају.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужилаца, утврђујући да је завештање пок. ЕЕ, сачињено 09.10.1998. године, у форми усменог завештања пред сведоцима завештања ЗЗ, ЖЖ и ИИ (које су у оставинском поступку иза покојне ЕЕ, који се води пред бројем О 2122/98, понаособ доставиле своје изјаве од 04.03.1999. године, оверене пред Другим општинским судом у Београду), пуноважно и да производи правно дејство. Наиме, првостепени суд је у целости прихватио налаз и мишљење судског вештака медицинске струке, те је засновао побијану одлуку на одредбама чл. 110. и 111. Закона о наслеђивању, нашавши да је последња воља оставиље да своју имовину остави свом рођаку, сада пок. ЉЉ,

била неспорна, озбиљна, стварна и слободна, који закључак је извео ценећи изјаве саслушаних сведока, као и из судски оверених изјава тестаменталних сведока,. Тако је нашао да је намера завештаоца да целу своју имовину остави свом брату од тетке, ЉЉ, правном претходнику овде тужилаца, била одређена и безусловна, а да ни објективно, ни субјективно, није имала могућности да састави писмени тестамент, услед свог тешког здравственог стања због којег је фатални исход био познат у време давања последње изјаве воље пред сведоцима овог усменог тестамент, када је тражила од њих да јој обезбеде стручно лице – адвоката, ради сачињења писменог тестамент.

Како услед њене брзе смрти није било временске могућности за обезбеђење присуства адвоката, првостепени суд је нашао да је испуњен законски услов из члана 110. Закона о наслеђивању, за пуноважност усменог тестамент, према којој завешталац своју последњу вољу може усмено изрећи пред три истовремено присутна сведока, ако због изузетних прилика не може да сачини писмено завештање. Наиме, првостепени суд је нашао да је здравствено стање пок. ЕЕ било тешко, од 06.09.1998. године, када је почела да искашљава угрушке крви, те да је 07.10.1998. године, имала обилно крварење на пуна уста, када је на пријему у болницу констатовано да искашљава свежу крв, али да је била свесна, оријентисана у времену, према простору и личностима, па је добила одговарајућу терапију, када јој се стање стабилизовало, те да је 09.10.1998. године, пар сати пре но што ће умрети, свесна свога стања, затражила од присутних тестаменталних сведока који су јој дошли у посету, да јој обезбеде адвоката, да би написала тестамент, рекавши им да жели да сву своју имовину остави сада пок. ЉЉ, свом брату од тетке. Налазећи да због здравственог стања није имала могућност да сачини тестамент у другој правној форми, јер није знала правне норме, првостепени суд сматра да није постојала субјективна могућност завештаоца да сачини тестамент у другој правној форми, с обзиром на физичко стање, исцрпљеност, старост, непознавање права и услова за пуноважност тестамент, те да за завештаоца није постојала ни објективна могућност да то учини, с обзиром на разлику у времену од тренутка када је изјавила своју последњу вољу, до тренутка када је умрла, од када је прошло само пар сати, за које време јој адвокат није био обезбеђен. Првостепени суд је нашао да је ово усмено завештање настало у изванредним приликама кад завешталац није имала довољно времена и могућности да своје завештање сачини у некој другој форми, те да њена убрзо наступела смрт, по оцени првостепеног суда, представља изванредну околност.

Овај суд налази да је побијана пресуда правилна и на закону заснована. Наиме, одредбом члана 110. став 1. Закона о наслеђивању, прописано је да завешталац своју последњу вољу може усмено изрећи пред три истовремено присутна сведока, ако због изузетних прилика не може да сачини писмено завештање. Одредбом члана 111. Закона о наслеђивању, прописано је да су сведоци пред којима је завешталац усмено изрекао своју вољу, дужни да без одлагања, писмено саставе завештаочеву изјаву и да је што пре предају суду или да је усмено понове пред судом, износећи притом када је, где и у којим приликама завешталац изрекао своју последњу вољу.

Међутим, извршење те дужности није услов пуноважности завештања, супротно наводима жалбе тужених да је дошло до протек законског рока из члана 110. став 2. Закона о наслеђивању, којим је прописано да усмено завештање престаје да важи по

истеку тридесет дана од дана престанка прилика у којима је сачињено, те да сведоци пред којима је завешталац наводно усмено изрекла своју вољу, нису у том року написмено саставили завештаочеву изјаву, нити су је усмено поновили пред судом, већ су то учинили након више месеци (изјаве тестаменталних сведока су оверене пред Другим општинским судом 04.03.1999. године). Наиме, усмено завештање је ванредан облик завештања које се може сачинити у околностима због којих није могуће сачинити редовно завештање, а које околности имају субјективни и објективни вид. Објективни вид се испољава у наступању изузетних прилика, које нису уобичајена појава у животу (земљотрес, поплава, пожар и друге, а које могу да представљају и вишу силу чије се дејство није могло предвидети, избећи, ни отклонити или случај), али изузетне прилике постоје и када наступе за самог завештаоца (нагло погоршање здравственог стања), ако управо због њих завешталац није могао да сачини писмено завештање. Усмено завештање важи до истека тока од тридесет дана, рачунајући од дана престанка изузетних прилика у којима је сачињено, с тим да ако је у том року наступила завештаочева смрт, усмено завештање је основ позивања на наслеђе. Будући да извршење дужности сведока усменог завештања, да без одлагања написмено саставе или усмено пред судом понове завештаочеву изјаву, у смислу одредбе става 2. члана 111. Закона о наслеђивању, није услов пуноважности усменог завештања, те како је у року од тридесет дана из члана 110 став 2. Закона о наслеђивању, у конкретном случају наступила завештаочева смрт, предметно усмено завештање је основ позивања на наслеђе. Стога оно није престало да важи по истеку тридесет дана од дана давања последње изјаве воље пок. ЕЕ, јер се не ради о престанку изузетних прилика у којима је завештање сачињено, односно о приликама које су настале па прошле, као што је болест, велика удаљеност од насељених места, временска непогода, епидемија, пожар, већ је реч о изненадној смрти завештаоца, који је непосредно пре тога, имао намеру да сачини писмени тестамент са адвокатом, али је смрћу предухитрен.

Неосновани су наводи жалбе тужених да је 08.11.1998. године, престала важност предметног завештања, пошто је ЕЕ, преминула ... године, па би 08.11.1998. године, истицало тридесет дана од њене смрти, пошто тај дан не представља дан престанка изузетних прилика у којима је сачињен усмени тестамент, имајући у виду да је завешталац убрзо умро по давању изјаве последње воље. Наведени законски рок после кога неко усмено завештање престаје да важи, односи се на престанак изузетних прилика у којима је сачињено, с тим да је у конкретном случају завешталац преминуо усред изузетних прилика које су управо за њега наступиле (нагло погоршање здравља са смртним исходом), а како није оздравио, нити му се здравље стабилизовало, не би се могло сматрати да су ове прилике прошле смрћу завештаоца, да би се од тада рачунао рок од тридесет дана, као рок важења усменог завештања. Такође, обавеза сведока овог завештања да без одлагања написмено саставе завештаочеву изјаву и да је што пре предају суду или да је усмено понове пред судом, није захваћена наведеним роком од тридесет дана који се односи на престанак изузетних прилика, а како извршење те дужности није услов пуноважности усменог завештања, према члану 111. став 2. Закона о наслеђивању, то и овај суд налази да су предметне судски оверене изјаве сведока усменог завештања, управо доказ на околност постојања истог, тј. последње воље завештаоца.

Жалбом се неосновано наводи да је пок. ЕЕ могла да састави тестамент у писаној форми када је упозорена на озбиљност болести, чак и по пријему у болницу, уз помоћ медицинског особља. Међутим, она је затражила да јој се обезбеди адвокат да би саставила писмени тестамент (пошто је своју последњу вољу да сву имовину остави ЉЉ-братау од тетке, већ усмено изјавила пред сведоцима усменог тестаментa), оног тренутка када је очигледно схватила да јој се здравствено стање рапидно погоршава, а на шта указује и њена смрт у времену од од пар сати након тога. Осим тога, из медицинске документације у списима, сагледава се хронологија догађаја који су претходили сачињавању усменог завештања, с тим да су тужиоци, поднеском од 23.05.2018. године, указали на очигледну грешку у формулацији налаза вештака од 11.04.2018. године, који је у мишљењу навео да је према анамнестичким подацима пок. ЕЕ, три недеље пре пријема у болницу искашљавала крв, док у историји болести и у отпусној листи стоји да је она двадесетак дана пред пријем у болницу искашљавала беличасти испљувак, а да је на дан пријема искашљавала веће количине свеже крви. Како је у болницу примљена 07.10.1998. године, а преминула ... године, а из медицинске документације се види да се искашљавање крви на три недеље пред пријем у болницу, помиње само у захтеву за клиничку обдукцију Медицинског факултета од 09.10.1998. године, која није вршена, то тужиоци у одговору на тужбу основано наводе да се ради о очигледној грешци, јер таквог податка нема нигде другде. Но, како је пок. ЕЕ уочи смрти, 06.10.1998. године, сазнала да има тумор плућа, да би већ ... године, преминула, протекло је од сазнања за болест мање од три дана до њене смрти услед изненадног нарушавања здравственог стања, па како су за њу, као завештаоца, изузетне прилике наступиле због наглог погоршање здравственог стања, услед којих је избацивала крв на уста и морала да лежи у болници и због којих прилика није стигла, нити је објективно могла да сачини писмено завештање, правилна је побијана одлука којом се утврђује да је пуноважно и да производи правно дејство њено завештање сачињено 09.10.1998. године, у форми усменог завештања пред сведоцима ЖЖ, 333 и ИИ, што су тужени дужни да признају.

Овај суд је ценио и остале наводе жалбе, нашавши да су без утицаја на другачију одлуку суда.

Са свега изложеног, одлучено је као у ставу првом изреке пресуде, на основу члана 390. ЗПП.

Правилна је одлука првостепеног суда о трошковима парничног поступка, која је донета на основу одредби чл. 153, 154 и 163. ЗПП, осим у односу на обавезу тужених да тужиоцима плате обрачунате трошкове са законском затезном каматом почев од пресуђења, па до дана извршности пресуде, у ком делу је одбијен захтев за исплату ове камате, те је одлука о трошковима преиначена на основу члана 401. тачка 3. ЗППП, као у ставу другом изреке ове пресуде, док је у преосталом делу одлука суда о трошковима поступка потврђена, на основу члана 401. тачка 2. ЗПП, као у ставу првом изреке ове пресуде. Наиме, на досуђен износ парничних трошкова тужиоцима припада законска затезна камата почев од дана извршности одлуке, па до исплате, а у складу са опредељеним захтевом, у смислу чл. 277. став 1. и 324. став 2. Закона о облигационим односима. Обавеза накнаде парничних трошкова је по својој природи законска облигација и представља новчану обавезу на коју се односи одредба члана 277 ЗОО,

којом је за период доцње у испуњењу новчане обавезе прописана обавеза плаћања камате. Тужени пада у доцњу у смислу члана 324. ЗОО, када одлука о трошковима постане правноснажна и када протекне рок за њено добровољно испуњење, односно када одлука о трошковима поступка постане извршна. Из тог разлога тужиоцима на досуђен износ парничних трошкова, законска затезна камата припада почев од дана извршности одлуке, па до исплате, све у границама захтева. Стога је овај суд применом члана 401 тачка 3 ЗПП, преиначио решење о трошковима у том делу и обавезао тужену да тужиоцу, на досуђени износ парничних трошкова, плати законску затезну камату, од дана извршности решења, па до коначне исплате и одлучио као у изреци ове одлуке.

Имајући у виду да су тужени у парници успели само у незнатном делу који се односи на смањени период плаћања законске затезне камате на износ трошкова парничног поступка, овај суд налази да с обзиром на целокупан успех тужених у овој парници, они немају право на накнаду трошкова другостепеног поступка, у висини састава жалбе, па је на основу члана 165. став 1. ЗПП, одлучено као у ставу трећем изреке.

**Председник већа-судија
Зорица Ђаковић с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић